

értett azzal a heves antiszemitizmussal és irrédenta sovinizmussal, amely a magyar szélsőjobb más szárnyait jellemezte (főként alsó középosztálybeliek és „megtévesztett” munkások, parasztok tömörültek köréjük), nem mindig értett egyet, s alkalmanként szemben is állt demagógiájukkal és erőszakosságukkal.

A dzsentr-i katonatiszti csoport, amelyben jelentős számú sváb származású katonát lehetett föllelni, különösen a német nemzetiszocialisták otthon és külföldön elért sikereiért lelkesedett. „Salonképes” vezetőik alig várták, hogy Magyarország is részt kaphasson az európai „új rend” létrehozásából, vagyis hogy a tengelyállamok egyik aktív tagjaként arathassa le a náci revíziós-revansista politizálás gyümölcseit. Mindenáron csatlakozni akartak a német lendülethez, s ezért úgy érezték, Magyarország gyors és erőteljes újralfegyverzése nemcsak elkerülhetetlen, de kívánatos is.

A győri program

A kormány bel- és külpolitikájának szélsőjobboldali bírálói szentül meg voltak róla győződve, hogy az országnak azért elégtelen a katonai felkészültsége, mert a zsidók, a szocialisták és más németellenes elemek machinálnak ellene, a felfegyverkezés az ő szemükben elsősorban az antiszemitizmussal fonódott össze. Nem véletlenül sürgették mindkét kérdésben a Harmadik Birodalom példájának átvételét és követését éppen a vezérkar felső régióiból, ahol azok a németbarát, sváb származású tisztek nyüzsögtek, akiket hivatali idejének utolsó két évében Gömbös ültetett oda. A vezetés jobbra azoknak a tiszteknek a kezébe csúszott át, akik politikailag a szélsőjobboldali szervezetek vagy pártok szekerét tolták, mégpedig nagyon aktívan, és ebből nem is csináltak különösebben titkot. Közülük is kitűnt két tábormok: Rátz Jenő és Ruzskay Jenő.

Általában mindenki elismerte, hogy mindkét kérdés megoldása szempontjából a kulcs a kormányzó, Horthy Miklós kezében van. Két katonatiszti csoport csaknem egyidejűleg fordult hozzá, és kérte, hogy határozottan és haladéktalanul cselekedjen mindkét dologban. Az egyik csoportosulásnak Rátz volt a feje, s ő 1937 decemberében fejtette ki álláspontját azon a tanácskozáson, amelyen Róder Vilmos honvédelmi és Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter volt jelen. A Bethlenhez húzó két minisztert Rátz érvei nem győzték meg, Horthy viszont biztosította a tábormokot, hogy valahogy megtalálják a megoldást.² A másik tiszt-i csoport egy felterjesztésben összegezte nézeteit, Soós Károly tábormok, volt honvédelmi miniszter megbízásából. A memorandumot és a benne foglalt célkitűzéseket Soós tábormok egy 1938. január eleji magánkihallgatáson fejtette ki